

چکیده پژوهش

این پژوهش که پیمایشی توصیفی است به منظور بررسی وضعیت انتخاب مواد چاپی غیر فارسی، در سه دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی انجام گرفته است. جامعه پژوهش در این تحقیق کتابخانه‌های مرکزی و کتابخانه‌های واحدهای تابعه این سه دانشگاه است. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه و درموردی از مشاهده استفاده شده است. تعداد ۶۱ کتابخانه از کل ۶۷ کتابخانه (یعنی ۹۱/۵۴ درصد از کل جامعه پژوهش) پاسخگوی پرسشنامه بوده‌اند که یافته‌های حاصل از آن در ۳۲ جدول و ۱۱ نمودار تنظیم شده است.

آمار گردآوری شده استخراج و به روش دستی تجزیه و تحلیل شده که نتایج آن بصورت جداول آمار توصیفی ارائه شده است. تجزیه و تحلیل یافته‌ها به ترتیب زیر دسته بندی شده و نتیجه گیری‌ها نیز متناسب با همین دسته بندی آمده است.

۱- وضعیت مجموعه: مجموعه هیچیک از کتابخانه‌های مورد پژوهش در سطح استانداردهای بین‌المللی یا حتی نزدیک به آن نیست.

۲- جامعه استفاده کننده: مراجعان کلیه کتابخانه‌های مورد بررسی دانشجویان و اعضای هیئت علمی بوده‌اند.

۳- نیروی انسانی موثر و مسئول در انتخاب مواد چاپی غیر فارسی: کتابخانه‌های مورد بررسی پرسنل معینی برای این بخش ندارند و نتیجتاً انتخاب و تهیه منابع در کتابخانه‌های مورد بررسی مورد توجه لازم قرار نگرفته است.

ب

۴- خط مشی مدون انتخاب مواد چاپی غیر فارسی : ۵۰ درصد کتابخانه‌های مورد بررسی فاقد خط مشی مدون انتخاب هستند و ۳۲/۶۵ درصد از کتابخانه‌هایی که خط مشی مدون ندارند با نظر اعضای هیئت علمی کارانتخاب مواد چاپی غیرفارسی‌شان را انجام می‌دهند.

۵ - ابزار و شیوه‌های انتخاب مواد چاپی غیرفارسی : ابزار انتخاب کتاب و نشریات ادواری برای اکثر کتابداران ناشناخته بود و ۲۸ کتابخانه از ۶۶ کتابخانه مورد بررسی که به پرسشنامه‌ها پاسخ داده بودند از کاتالوگ ناشرین بعنوان ابزار انتخاب استفاده می‌کرده‌اند.

۶ - وضعیت بودجه : هیچگونه برنامه ریزی اصولی و بودجه مخصوص برای انتخاب مواد وجود ندارد و اگر هم وجود داشته باشد، کتابداران از آن بی اطلاعند.

۷- روش‌های تهیه مواد چاپی غیر فارسی : تهیه مواد چاپی غیر فارسی ۳۴ کتابخانه از ۶۴ کتابخانه از طریق کارگزاران در داخل کشور و ۲۸ کتابخانه از طریق قبول مجموعه‌های اهدائی است و مبادلات کمترین نقش را در تأمین مواد داشته است (یعنی ۱ مورد)

۸- پاسخگویی کتابها و نشریات ادواری به نیاز مراجعان : ۵۶ درصد از کتابخانه‌ها افزایش مجموعه را متناسب با نیاز مراجعان نمی‌دانند ولی وضعیت نشریات ادواری مناسب تر از کتابها است.^۵

۹ - نظام تأمین منابع اطلاعاتی: ۵۰ درصد از کتابخانه‌ها نظام غیر متمرکز را ترجیح می‌دهند، ۴۰/۳۸ درصد نظام متمرکز و ۹/۶۳ درصد نظام متمرکز وزارتخانه را ترجیح می‌دهند.

۱۰- مشکلات انتخاب مواد چاپی غیر فارسی : در مورد این سوال، یافته‌های پژوهش نشان میدهد که نداشتن ابزار، بوروکراسی و مشکلات اداری ، دیر اعلام کردن بودجه، عدم ثبات سیاست مالی به ترتیب مشکلات اساسی کتابخانه‌ها است. قابل توجه آنکه کمبود نیروی انسانی متخصص که از عوامل بسیار مهم است، در ۱۰ کتابخانه بعنوان مشکل ذکر شده است و این خود نشان دهنده عدم آگاهی کتابداران غیر متخصص از اهمیت تخصص یا نگرانی‌های مربوط به احساس عدم امنیت شغلی کتابداران است.